

VLOGA VRTCA

Uvajanje koncepta zahteva premišljeno strokovno podporo, ki vključuje usposabljanja, strokovne razprave, kolegialne hospitacije ter izmenjavo izkušenj in dobrih praks.

Vrtec ustvarja pogoje za uvajanje koncepta, pri tem podpira strokovne delavce in po potrebi oblikuje tim za njegovo implementacijo.

Varno, spodbudno in vključujoče okolje vrtca zagotavlja optimalni razvoj vseh otrok, tudi otrok z višjimi potenciali.

Fotografija: Shutterstock

VLOGA VZGOJITELJEV

Vzgojitelji ustvarjajo spodbudno učno okolje in otrokom zagotavljajo kakovostno podporo za njihov optimalni razvoj.

Pri svojem delu **pozorno spremljajo otroke**, prepoznajo njihova močna področja ter jih podpirajo v njihovih raznolikih potrebah in interesih.

POSKUS 'UVAJANJE POSODOBLJENEGA KONCEPTA PREPOZNAVANJA IN VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA Z NADARJENIMI' (ZRSŠ, 2025)

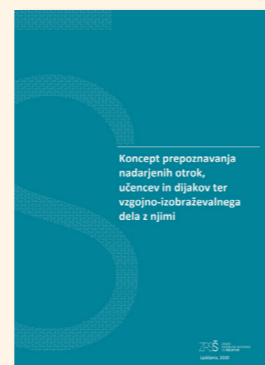
KAJ SO PRIDOBILI VRTCI KOT KOLEKTIV

- **Sprememba miselnosti:** razumevanje in prepoznavanje otrok z višjimi potenciali ter način dela z njimi
- **Sodelovanje:** timsko delo, kolegialne hospitacije, izmenjava dobrih praks, strokovna refleksija ter medsebojna strokovna podpora
- **Primeri dobrih praks:** prenos v kolektiv, protokoli za prepoznavanje otrok z višjimi potenciali, opazovanje dela strokovnih delavcev, akcijski načrti vrtca, strokovna gradiva

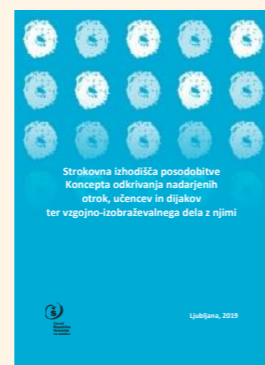
KAJ SO PRIDOBILI STROKOVNI DELAVCI

- **Ozavestili** so pomen opazovanja vseh otrok v oddelku
- **Izboljšali** so opazovanje otrok, kar je prispevalo h kakovostnejši podpori razvoju otrok
- **Pridobili** so kompetence za individualizacijo, diferenciacijo in personalizacije igre in učenja
- **Iskali** so različne načine podpore posameznim otrokom
- **Okrepili** so veščine kritičnega mišljenja ter spremljanja in spreminjanja lastne prakse
- **Poročali** so o večji motivaciji in opolnomočenju na tem področju dela

VIRI IN LITERATURA

Koncept prepoznavanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi

Strokovna izhodišča posodobitve Koncepta odkrivanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi (ZRSŠ, 2020)

Fotografija: Shutterstock

KONCEPT PREPOZNAVANJA
NADARJENIH OTROK, UČENCEV IN
DIJAKOV TER VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA
DELA Z NJIMI (2025)

VRTEC

ZRSŠ ZAVOD
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ŠOLSTVO

Ljubljana, 2025

ZNAČILNOSTI PREDŠOLSKIH OTROK, KI KAŽEJO VIŠJE POTENCIALE

V predšolskem obdobju **uporabljamo izraz otroci z višjimi potenciali**, ki je v skladu z navedbami stroke glede specifik razvoja predšolskih otrok. Njihov razvoj poteka hitro, skokovito in neenakomerno, ob hkratni intenzivni rasti in razvoju možganov.

Miselno-spoznavne značilnosti z ustvarjalnostjo

Izjemen spomin in hitro učenje z malo ponavljanja
Zgodnji razvoj govora, raba simbolov, zgodnje branje
Uporaba abstraktnih simbolnih sistemov
Izrazita radovednost, poglobljeno znanje, opazovanje detajlov
Ustvarjalno mišljenje in reševanje problemov, izvirne ideje
Domišljajska in kompleksna igra, uživanje v pretvarjanju,
zadovoljstvo v samostojni igri, kompleksna igra
Občutek za humor, besedne igre, potegavščine

Zanimanje za umetnost

Zanimanje za risanje, glasbo, ples
Kreativna uporaba jezika, materialov, izvirne rešitve problemov
Originalnost in inovativnost v likovnih, tehničnih, konstrukcijskih izdelkih (dinamika, inovativnost, humor)

Socialno-čustvene značilnosti

Energičnost, intenzivna čustva
Zgodnje moralno zavedanje
Socialna odgovornost in samostojnost: organizacija igre, vodenje skupin, prilagajanje drugim
Iskanje družbe kompetentnejših otrok ali odraslih

Motorične in senzorne značilnosti

Izrazita ljubezen do gibanja, ritma, plesa
Glasbena občutljivost, občutljivost na zvočne dražljaje

Druge značilnosti

Dolgotrajna usmerjena pozornost in vztrajnost
Večja neodvisnost, manjša naklonjenost rutini in konformizmu
Občutljivost na hrup, bolečino, frustracijo
Perfekcionizem
Zanimanje za naravo, živali, okolje

PREPOZNAVANJE NADARJENIH

Prepoznavanje višjih potencialov otrok se začne že v vrtcu in se kot kontinuiran proces nadaljuje od prvega razreda osnovne šole do zaključka srednje šole.

Stopnje	VRTEC	OSNOVNA ŠOLA								SREDNJA ŠOLA
		1. r.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
1. stopnja	Opazovanje in DIP	Opazovanje	Opazovanje in nominacija potencialno nadarjenih							Opazovanje in nominacija
2. stopnja		Razvijanje in spremljanje razvoja potencialov								
3. stopnja			Identifikacija nadarjenosti						Identifikacija nadarjenosti	
		PeNaD izjemoma			PeNaD			OIN		

Tabela 1: Stopnje prepoznavanja nadarjenih

PRVA STOPNJA v prepoznavanju otrok z višjimi potenciali je opazovanje, pri katerem vzgojitelj spremlja razvoj vseh otrok ter prepoznava znake višjih potencialov pri posameznih otrocih.

Posebno pozornost namenja prepoznavanju znakov višjih potencialov pri otrocih, ki prihajajo ranljivih skupin (priseljenci, otroci iz drugačnega kulturnega in jezikovnega okolja), oz. dvojno izjemnih otrocih, pri katerih se potenciali lahko kažejo drugače ali manj očitno.

Fotografija: Shutterstock

Nacionalni dokument **Kurikulum za vrtce** (2025) usmerja strokovne delavce v sprotno spremljanje otrokovega razvoja, procesa učenja in napredka ter poudarja pomen podpore vsakemu izmed otrok v njegovih raznolikih potrebah. Dokument navaja **načela zagotavljanja enakih možnosti, prepoznavanja in upoštevanja različnosti med otroki ter zagotavljanja ustreznih pogojev za optimalni razvoj vsakega otroka in upoštevanja individualnih razlik v razvoju in učenju.**

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO DELO

V vrtcu je pomembno, da se zagotavlja ustrezne pogoje za čim uspešnejši razvoj vseh otrokovih potencialov ter spremlja napredek vseh otrok na različnih področjih razvoja. V kontekstu koncepta to pomeni prilagajanje dejavnosti otrokovim zmožnostim, interesom in potrebam. Vzgojitelji naj podpirajo razvoj različnih zmožnosti in spretnosti otrok tako v **načrtovanih in rutinskih dejavnostih kot v prosti igri.**

Omogočajo naj aktivno vključenost otrok v dejavnosti, pri tem uporabljajo različne didaktične strategije in zagotavljajo spodbudno učno okolje.

A: Opazovanje

Vzgojitelji opazujejo in spremljajo vse otroke pri igri, rutinskih in načrtovanih dejavnostih ves dan z namenom prepoznavanja otrokovih interesov in znakov višjih potencialov. V pogovoru z otrokom in starši pridobijo dodatne informacije za načrtovanje dejavnosti. Pri tem lahko uporabljajo sezname zgodnjih napovednikov nadarjenosti, s čimer se zagotovi upoštevanje vseh področij razvoja otrok.

B: Diferenciacija, individualizacija in personalizacija učenja (DIP)

»Vzgojiteljica naj izvajanje kurikuluma v vrtcu čim bolj diferencira in individualizira v skladu z zmožnostmi, posebnostmi in potrebami otroka oz. otrok.«
(Kurikulum za vrtce, 2025, str. 23)

Dejavnosti vzgojitelji prilagajajo tako, da zagotavljajo njihovo raznolikost, uporabljajo različne didaktične materiale, oblike in metode dela ter omogočajo čas, da se otrok pogloblja v dejavnost zaradi svojega izkazanega interesa. Vzgojitelji pri otroku razvijajo višje taksonomske ravni mišljenja v povezavi z jezikom in govorom, reševanjem problemov, ustvarjalnim mišljenjem in metaspoznavnimi procesi. Navodila za izzive naj bodo manj strukturirana, da otroku omogočajo razvoj samostojnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti. Pomemben je razvoj izvršilnih funkcij oz. samouravnavevanja še posebno za področje čustvenega in socialnega razvoja otrok.

C: Spremljanje in evalvacija

Vzgojitelji opazujejo in dokumentirajo odzivanje otroka v različnih okoliščinah in pri raznolikih izzivih. Dokaze o napredku otroka lahko skupaj z otrokom zbirajo v otrokovem listovniku.

Priporočamo, da listovnik vsebuje avtentične, kronološko arhivirane dokaze o otrokovem razvoju, učenju in napredku npr.:

- otrokove izdelke (z datumom nastanka),
- zapise (npr. otrokova izjava),
- otrokove dosežke,
- dokumentirane otrokove dejavnosti,
- izdelke, izjave, zapise dejanj, ko nas otrok preseneti,
- dokaze s komentarjem, refleksijo otroka,
- druge izdelke (npr. fotografije).

